

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการเรียนรู้
 สิ่งแวดล้อมศึกษา กรณีศึกษา : โรงเรียนบ้านหนองเกิด
 ตำบลท่าดู้ม อำเภอบ้านฉาง จังหวัดลำพูน

ผู้เขียน นางสาวทิวาพรรณ ชัยขาว

ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม)

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์ ดร.ชูเกียรติ ถิสุวรรณ ประธานกรรมการ
 รองศาสตราจารย์ ดร. อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์ กรรมการ
 รองศาสตราจารย์ พิสมัย วิบูลย์สวัสดิ์ กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษา: กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านหนองเกิด ตำบลท่าดู้ม อำเภอบ้านฉาง จังหวัดลำพูน มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษา และทำการทดสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างกล่าวโดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

การศึกษานี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยรวบรวมผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การจัดประชุมเวทีชาวบ้าน การเก็บข้อมูลชุมชนแบบมีส่วนร่วม การสนทนากลุ่มย่อยและการใช้แบบประเมินผลความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อมสำหรับการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการเชิงคุณภาพร่วมกับวิธีการเชิงปริมาณ

ผลการศึกษาสรุปได้ว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เป็นกระบวนการวิจัยที่ระดมการมีส่วนร่วมจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการร่วมพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษา ตั้งแต่ขั้นตอนแรกจนถึงขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการพัฒนารูปแบบ คือ ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์พิจารณาสภาพปัญหาและสาเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อมภายใน โรงเรียนและชุมชน

ร่วมระดมความคิดในการนำผลการวิเคราะห์ปัญหาออกมาออกแบบหลักสูตรและแผนการเรียนรู้
สิ่งแวดล้อมศึกษา และการจัดการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษา ตลอดจนร่วมกันวัดผลและประเมินผล
ระหว่างการจัดและหลังกระบวนการวิจัย

ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษาที่พัฒนาจากกระบวนการ
การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ทำให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้มีโอกาสมีส่วนร่วมแลกเปลี่ยน
เรียนรู้ในทุกขั้นตอนของกระบวนการวิจัย ร่วมกันหาปัญหาและสาเหตุ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ
ร่วมประเมินผล เกิดการมีส่วนร่วมได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกัน ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุก
ฝ่ายมีความพึงพอใจและเกิดการยอมรับในรูปแบบการจัดการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษาที่ทำการ
พัฒนาขึ้นร่วมกัน ชุมชนให้ความสำคัญกับการป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนและชุมชน
มีทัศนคติที่ดีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม
รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน เด็กนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้นหลังจาก
เรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษาผ่านกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เกิดการปรับเปลี่ยน
พฤติกรรมทางสิ่งแวดล้อม มีความตระหนักในการรักษาสิ่งแวดล้อม และมีทัศนคติที่ดีต่อการ
อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนและชุมชน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

Independent Study Title Participatory Action Research for Environmental Study :
A Case Study of Ban Nonggerd School, Thatoom Sub-district,
Pa Sang District, Lamphun Province

Author Miss Thiwawan Chaikao

Degree Master of Arts (Man and Environment Management)

Independent Study Advisory Committee

Assoc.Prof.Dr.Chukiat Leesuwana	Chairperson
Assoc.Prof.Dr.Anurak Panyanuwat	Member
Assoc.Prof.Pismai Wibulswasdi	Member

ABSTRACT

The objectives of this study, titled Participatory Action Research for Environment Study: A Case Study of Ban Nonggerd School, T.Thatoom, Pasang District, Lampoon Province, were to develop the tendency of environment study management model and to examine the efficiency of the management using the methodology of participatory action research.

The participatory action research methodology was employed in this study. The results of the study were obtained from the processes of interviewing, non - participative and participative observation, organizing local seminar, participative data collection, small group discussion and using evaluative questionnaire asking about environment knowledge to collect quantitative data. For data analysis, the researcher used qualitative data analysis together with quantitative data analysis.

From the results of the study, it could be concluded that the participatory action research methodology was the potential method provoking the participation from everyone involving in the study throughout the process of this study. The process of the study can be described as follows: everyone who involves in the study takes his part in considering problems and causes of

the problems of the school and the community. Based on the result from problems analysis, The participants brainstormed for designing a syllabus and environment study plan, environment study management, and they evaluated and assessed the results during and after implementing the study.

The environment study management model based on the participatory action research methodology was effective in light of allowing everyone concerning to the study participate in knowledge exchanging in every process. They considered the problems and causes of the problems and participated in making plan, implementing and evaluating study results together. They also found the method gave an opportunity to exchange their experiences. With the participation from all parties involved, the participants were satisfied and accepted the benefit environment study management model they developed together. The community realized the importance of preventing environment problems in their school and community. A positive attitude and mindful behaviors toward environment reservation were developed. The students showed significant improved academic remarks after learning with environment study method through participative operational research. Those involved in this study change their behaviors that give effects on the environment and they realize that it's important to reserve environment in the school and community.